

Handläggare
Sigita Jogminaite
Telefon: 08-50825194

Till
Socialnämnden
2024-08-27

Remiss av Departementspromemoria - Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2024/839

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden skickat en remiss av *Departementspromemoria - Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra*.

Barns och ungas möjligheter till en aktiv och meningsfull fritid tillsammans med andra behöver stärkas. Regeringen har därför föreslagit en permanent satsning på ett fritidskort för barn och unga. En av anledningarna som regeringen anger är att en aktiv och meningsfull fritid tillsammans med andra är viktig för att motverka psykisk ohälsa och ensamhet bland barn och unga, öka deras fysiska aktivitet, förbättra konditionen och minska stillasittandet. Detta är viktigt för barn och unga här och nu, men det lägger också grunden för jämlik hälsa senare i livet.

Enligt uppdraget ska särskilt barn och unga från socioekonomiskt utsatta hushåll få utökade möjligheter att delta i fritidsaktiviteter och beloppets storlek kommer därför att vara differentierat. Även barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga.

Sammanfattningsvis ser förvaltningen positivt på införandet av fritidskortet. Det anses särskilt viktigt när det gäller satsningar som riktar sig mot barn och unga eftersom tidiga insatser för barn och unga kan ha positiva sekundära effekter som på sikt kan generera stora samhällsbesparingar.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden skickat en remiss av *Departementspromemoria - Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra*. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, idrottsnämnden och kulturnämnden. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 27 augusti 2024.

Ärendet

I budgetpropositionen för 2023 aviserar regeringen att ett statligt stöd som riktas till barn och unga, benämnt fritidskort, ska införas. Fritidskortet är en permanent satsning som ska främja barn och ungas förutsättningar att delta i fritidsaktiviteter som bidrar till en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra.

I promemorian tas upp förslag på de regleringar som krävs för införandet av ett fritidskort. Enligt förslaget ska fritidskortet gälla för barn och unga i åldrarna 8–16 år och kunna användas för betalning av vissa avgifter för ledarledda fritidsaktiviteter som erbjuds av godkända utförare.

Fritidskortet ska årligen delas ut med olika belopp: ett allmänt fritidskort om 500 kronor per barn samt ett särskilt fritidskort om 2 000 kronor per barn. Det särskilda fritidskortet är avsett för barn och unga i socioekonomiskt utsatta hushåll för att särskilt främja deras möjlighet att delta i fritidsaktiviteter. För att identifiera dessa hushåll bedöms det lämpligt att målgruppen baseras på barn och unga i hushåll som har mottagit bostadsbidrag. Vidare föreslås att det är vårdnadshavaren som kan beviljas fritidskort och använda det för betalning av vissa fritidsaktiviteter för barnet eller den unge.

Det framgår också att barn och unga med funktionsnedsättning eller andra behov av särskilt stöd ska uppmärksammas så fritidskortet kommer dem till godo i lika stor utsträckning som för andra barn och unga.

Det föreslås att E-hälsomyndigheten ska ansvara för en digital tjänst som hanterar fritidskortet och prövningen av frågor kring detta. Detta inkluderar handläggning av ansökningar och utbetalningar. Dessutom föreslås att Försäkringskassan ska ansvara för ett register över godkända utförare av fritidsaktiviteter för barn, vilket syftar till att samla de utförare som kan omfattas av fritidskortet. Lagändringarna föreslås att träda i kraft den 1 oktober 2025.

Barn och unga har rätt till en trygg och utvecklande uppväxt, samt till lek, vila och fritid. Goda livsvillkor under barndomen bidrar positivt till både psykisk och fysisk hälsa genom hela livet. Därför är det viktigt att nationellt skapa goda förutsättningar för hälsa och utveckling hos barn och unga från tidig ålder. Detta arbete på

nationell nivå är i linje med folkhälsopolitikens mål att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och att minska de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

Ökade möjligheter för barn och unga att delta i regelbundna och ledarledda fritidsaktiviteter kan även påverka brottsligheten positivt. Ett prosocialt umgänge och deltagande i sådana aktiviteter kan minska risken för att barn och unga begår brott eller ägnar sig åt annat normbrytande beteende¹. Det bidrar även till både potentiella samhällsbesparingar på lång sikt genom minskad ungdomsbrottslighet och annat normbrytande beteende, samt de utmaningar som finns med att beräkna dessa besparingar.

Lagändringen medför också att användning av fritidskort för betalning inte ska påverka beräkningen av försörjningsstöd, d.v.s. bestämmelsen innebär att socialnämnden inte kan hänvisa till beslut om användning om fritidskort för att motivera en sänkning av försörjningsstödet i förhållande till riksnormen i det enskilda fallet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 21 augusti 2024. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 22 augusti 2024.

Jämställdhetsanalys

Ett införande av ett fritidskort för barn och unga bedöms gynna både flickor och pojkar i lika stor utsträckning och medför därför inga negativa konsekvenser för jämställdheten. Enligt Statistiska centralbyråns (SCB) senaste befolkningsprognos (april 2024) rör det sig om ca 1 127 000 personer 2025. Samma undersökning visar att flickor med utländsk bakgrund deltar i fritidsaktiviteter i lägre utsträckning än övriga grupper av barn och unga. Fritidskortet kan bidra till ett ökat deltagande i denna grupp, dels genom att sänka de ekonomiska trösklarna, dels genom att uppmärksamma vikten av en aktiv fritid och på så sätt kan reformen bidra till ökad jämställdhet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser positivt på införandet av ett statligt stöd i form av fritidskort som riktas till barn och unga. Införandet av det kan ha många fördelar, särskilt när det gäller att öka tillgängligheten till fritidsaktiviteter och främja barn och ungas hälsa och välbefinnande.

Ekonomiska aspekter

Med införandet av fritidskortet kan fler barn och unga få möjlighet att delta i fritidsaktiviteter som de annars inte haft råd med. Det kan också bidra till att minska ekonomiska barriärer och skapa jämlikhet. Det kan utgöra ett betydande stöd för en familj med begränsade ekonomiska resurser. Det faktum att man delat upp kortet i en allmän och en särskild del är fördelaktigt eftersom man då både kan rikta kortet mot barn och unga i ekonomiskt mindre privilegierade hushåll men samtidigt skapa acceptans för fritidskortet bland medelklassföräldrar. Generella bidrag har ofta en högre acceptans bland skattebetalarna och därför tenderar att skapa mindre stigmatisering än riktade och behovsprövade bidrag. Utformningen av kortet med en behovsprövad del och en generell del är därför bra eftersom en sådan både stärker den allmänna acceptansen för fritidskortet samtidigt som de i hushåll med störst behov kan få ta del av en större summa.

Hälsa, välbefinnande samt personlig utveckling

Regelbunden fysisk aktivitet kan förbättra barn och ungas fysiska och mentala hälsa. Sociala aktiviteter kan minska ensamhet och främja sociala färdigheter och nätverk. Aktivitet utanför skoltid är viktigt för barn och unga, även i de övre tonåren, av många olika anledningar. Dels för den fysiska hälsan men också för att aktiviteter kan skapa känslor av sammanhang och mening och, i bästa fall, innebära att man knyter nya vänskapsrelationer. Men det är också positivt utifrån det faktum att barn och unga som deltar i en aktivitet gör något och inte sitter framför en skärm eller är ute och riskerar att bli rekryterade av kriminella gäng. Deltagande i fritidsaktiviteter kan bidra till personlig utveckling och livslånga intressen samt kan ge barn och unga färdigheter som komplimenterar skolutbildningen.

Stöd till föreningslivet

Ökat deltagande i lokala föreningar och klubbar kan stärka dessa organisationer ekonomiskt och socialt. Fritidskortet kan bidra till att stärka föreningslivet och utbudet av ledarledda och regelbundna fritidsaktiviteter i områden där utanförskapet är stort. Det kan också leda till ökat ideellt engagemang i samhället.

Sammanfattningsvis vill förvaltningen lyfta att det utöver pengar även kan behövas ytterligare informations- och motivationskampanjer kring vikten av att som barn och ungdom delta i organiserade fritidsaktiviteter, var dessa aktiviteter står att finna, hur man anmäler sig och att det från och med hösten 2025 går att få särskilda pengar för detta. Sådana informations- och motivationskampanjer på lokal nivå skulle troligen öka chansen för att de barn med störst behov, och med föräldrar som kanske både

lever under ansträngda ekonomiska förhållanden och samtidigt är dåligt orienterade i samhället, ska kunna ta del av aktiviteter och tillgodogöra sig de positiva aspekter detta medför.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Remiss av Departementspromemoria - Ett fritidskort för barn och unga – en aktiv och meningsfull fritid i gemenskap med andra (Ds 2024:16)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2024-08-15
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2024-08-15